

Föreningen Islandssamlarna
c/o Per Hanner
Wittstocksgatan 2
115 24 STOCKHOLM

Med denna rapport följer
inbetalningskort för
årsavgiften

Rapport januari 1989
(Nr 74)

Hej på Er alla vänner i Islandssamlarna!

Jag hoppas att det nya året börjat bra för Er alla. Här i Islandssamlarna kavlar vi upp ärmarna för att starta årets övningar. Arbetet med den nya medlemsförteckningen pågår som bäst, men utsändningen av den kommer att bli litet längre fram av en orsak som jag skall återkomma till i nästa rapport.

Vid årsmötet nu i februari kommer vår uppskattade ordförande sedan 1972, Bernhard Beskow, att avgå enligt egen önskan som han bekantgjorde redan vid förra årsmötet. Det blir alltså fråga om att välja nytt presidium, varför vi hoppas på god anslutning till årsmötet den 22 februari. Mötet i Stockholm i mars kommer att ersättas av en middag, där vi skall avtacka Bernhard för hans stora insats för föreningen och till vilken vi givetvis också inbjudit hans fru Berit, värdinna vid många majmöten under årens lopp. Till denna middag hoppas vi få se alla Bernhards och Berits vänner i föreningen. Se vidare här i rapporten, s. 2.

Jag har ovanligt mycket material och uppslag, som jag fått från olika medlemmar, bl.a. Ólafur Elíasson och Leif Fuglsig, men som jag inte får plats med i denna rapport. Det får stå över till nästa gång. Jag tackar alla bidragsgivare.

Så vill jag alldeles särskilt påminna om vårens auktion och att inlämningstiden går ut den 1 mars. Du bör alltså i februari, ju förr dess hellre, plocka fram vad Du har som kan lämpa sig för auktionen, lista objekten och sända in till Hans Råland enligt anvisningarna här i rapporten.

Och glöm nu inte att snarast, bums, omgående betala årsavgiften!

Sekreteraren

Återstående
sammanträden
under våren

Stockholm. Adress Sturegatan 19, 5 tr. (Beskow). Tid kl. 19.30.

Den som inte tidigare fått portkoden bör i förväg ringa Hanner (08/667 45 75) eller Beskow (0762/414 56) för att få koden.

Onsdag den 22 februari: Årsmöte

(Mötet i mars ersatt med middag, se nedan)

Torsdag den 20 april: Visning av auktionsobjekten

Torsdag den 18 maj: Vårauktion

Göteborg. Lokal Norska Sjömanskyrkan, Skånegatan 16. Tid kl. 19.30

andra tisdagen i varje månad. Program i annons i Göteborgs-Posten söndagen före mötesdagen. Vid sammanträdet den 11 april visning av objekten i vårauktionen.

Tackmiddag för
Bernhard Beskow

Den i inledningen nämnda middagen för att särskilt avtacka Bernhard och Berit Beskow går av stapeln tisdagen den 7 mars kl. 19.00. Styrelseledamoten Christer Engström har tagit på sig att ordna arrangemangen, som delvis kommer att bero på hur många som anmäler sig. Givetvis står deltagarna - utom hedersgästerna förstås - själva för kostnaderna, men Christer har lovat att ordna det så, att kostnaden håller sig inom rimliga gränser. Förhandsanmälan är absolut nödvändig och görs till Christer Engström, tel. i bostaden 08/35 51 58, senast den 26 februari.

Auktion i vår!
Inlämning till
1 mars

Som meddelades i förra rapporten blir det ny föreningsauktion i vår. Hans Råland, som med den äran hade hand om vårauktionen 1988, har tagit på sig att även i år svara för allt arbete med att ta emot objekten, ställa samman auktionslistan osv.

Våra auktioner har två stora fördelar för inlämnarna:

- a) De har synnerligen gynnsamma villkor, i det att 10 % på försäljningssumman tas ut av inlämnaren, inget pålägg betalas av köparen.
- b) Auktionslistan når en verkligt intresserad grupp av potentiella köpare i flera länder, vilka representerar många intressen, även mycket speciella sådana. Auktionen passar därför speciellt bra för objekt som ligger litet utanför det vanliga. Förra årets auktion gav särskilt bra resultat för posthistoria, brev, stämplor, varianter, datumfyrblock och liknande. Objekten bör lämpligen ligga inom prisramen från 1.000 kr ned till 50 kr (räknat i "minimipris", se nedan).

Vad Du som inlämnare har att iaktta är:

- 1) Objekt som lämnas in skall vara uppsatta i instickskort eller sönderklippta Visirblad. Brev insätts i plastfickor.
- 2) Objekten måste vara förtecknade på en medföljande lista. Listan skall för varje objekt ange Facit-nummer, kort beskrivning, kvalitet (inkl. uppgift om defekter), katalogpris samt det av Dig satta minimipriset, alltså det pris som Du accepterar att objektet säljs för. (Av medlemmar i utlandet, som ej har tillgång till aktuell Facit-katalog, kräver vi dock inte uppgift om katalogpriset.)

En extra avgift av 2:- kr per objekt uttages, om ovanstående regler inte följts.

Objekt som av någon anledning ej medtages i auktionen (enligt föreningens auktionsreglemente har auktionsförrättaren rätt att "gallra" i materialet) återsändes normalt först vid slutredovisningen. Önskas omedelbar retur måste detta anges och returen sker då på inlämnarens bekostnad.

Hjärtligt välkomna med inlämningar! Kom ihåg att framgången med auktionen blir beroende av ett livligt deltagande som inlämnare av föreningens medlemmar och att de som lämnar in kommer med trevligt och bra material och sätter realistiska (= inte för höga) minimipriser.

Inlämning ju förr desto bättre men senast den 1 mars. Objekten sänds till Hans Råland, Legendvägen 15, 175 70 JÄRFÄLLA. Vill Du rådgöra med Hans om något rörande inlämningen är hans bostadstelefon 0758/546 76.

Auktionslistan utsänds senast de första dagarna i april. Visning blir det på sammanträde i Göteborg den 11 april och i Stockholm den 20 april.

Auktionen hålls den 18 maj i Stockholm.

Inbetalning av
årsavgiften

Nu har tiden kommit att betala årsavgiften för 1989. Kassörerna uppmanar alla (utom de som förhandsbetalt, se nedan) att betala avgiften snarast. Gör det genast, så glömmet Du inte bort det! Avgiften för 1989 är samma som för 1988, alltså:

för Stockholms-avdelningen (de som bor i Stockholm med omnejd och alltså har S efter medlemsnumret)	50:-
för Göteborgs-klubben (alla med G efter medlemsnumret)	60:-
för ungdomar (t.o.m. det år då man fyller 18)	10:-
för alla övriga	45:-

Av medsänt inbetalningskort framgår till vilket postgirokonto Du skall sända avgiften: nr 26 73 70-5 för Göteborgsklubben och 40 29 57-5 för övriga. Komplettera kortet med Ditt medlemsnummer (som står på adressetiketten) och Din fullständiga adress.

Medlemmar i Danmark, Färöarna, Island och Norge bör använda den översända postgiroblanketten, som tas emot i alla dessa länder. Även från några andra länder (t.ex. Nederländerna och Västtyskland) är det enklast och billigast och bäst att sända avgiften till våra postgirokonton. Från övriga länder kan avgiften sändas i svenska sedlar. Måste någon betala med check, skall den vara dragen på svensk bank och utställd i svenska kronor, och dessutom måste 30 kr tilläggas för att täcka bankkostnad vid checkinlösen. Sedlar resp. check adresseras till Per Hanner, Wittstocksgatan 2, S-115 24 Stockholm (check bör dock utställas på Föreningen Islandssamlarna).

Det är möjligt för dem som så önskar att samtidigt förskotts- betala avgiften för 1990. Denna avgift är visserligen ännu inte beslutad men Du kan utgå från att den blir samma som för 1989. - Vi är också beredda att som förut från medlemmar i utlandet mot- taga betalning a conto på framtida avgifter (t.ex. 100 kr) och lovar att hålla reda på vars och ens tillgodohavande.

För att förenkla arbetet vid utsändningen skickar vi inbetalningskort till alla, även hedersledamöter och korresponderande föreningar (dessa är givetvis avgiftsfria) och de många medlemmar, som redan betalt för 1989. För att undvika dubbelbetaling tar vi här med en förteckning på alla dem, från vilka vi fram till den 31 december 1988 mottagit betalning på 1989 års avgift.

a) Följande har betalt full avgift för 1989:

23 S	130	284	478	512	631 G
27 G	142 S	303	479	513	634
56	190 G	327 G	484	519	637 S
70	235	363	486	520	642
87 G	254 S	382	502	592	
116	276	440 S	504	613 G	

b) Följande har delbetalningar till godo och ombeds inbetala årets avgift med avdrag för nedan angivna belopp:

197 G (Ejestedt)	40:-	496	(Larsen)	25:-
337 G (Leksell)	40:-	576 G	(Brodén)	40:-
358 (Nordell)	5:-	597 G	(Kinell)	40:-
374 G (Krümmel)	40:-	599 S	(Olsson)	10:-
446 (Helgason)	40:-*)	635	(Björk)	20:-
485 (Jónatansson)	20:-	656	(Sigurdsson)	20:-

*)den saknade femman kan regleras 1990.

Nya isländska
frimärken

Utgivningen 1988 avslutades med följande märken:

<u>Facit nr</u>	<u>Utg.- dag</u>	<u>Valör, krónur</u>	<u>Motiv etc.</u>
731	3/11	19	Världshälsoorganisationen 40 år
732	3/11	19	Julmärke: fiskare på havet
733	"	24	" fiskebåt på havet

Världshälsoorganisationens (WHO) jubileum celebreras under mottot "Hälsa för alla år 2000", vilket också är den isländska texten på märket. Detta föreställer ett litet friskt och knubbigt barn i famnen på en förhoppningsvis lika frisk mor (eller kanske en kvinnlig läkare).

Efter att i flera år ha utgivit julmärken med ganska svårtydda, symboliska motiv har man i år fått fram ett par både lättförståeliga och vackra konstverk med julstjärnan över fiskare på det stormande hav. Konstnären heter Kjartan Gudjónsson.

Därmed kan vi summera den isländska frimärksutgivningen 1988. Det utgavs 17 frimärken, varav 1 sittande i ett block och 4 i ett frimärkshäfte, vilket var exakt lika som 1987. Det nominella inköspriset 1988 blev 373 isl. krónur inkl. enbart fyrblocket av märkena i häftet resp. 501 kr inkl. helt häfte. Motsvarande 1987 var 548 resp. 652 kr. Årets utgivning var mera än 1987 dominerad av lågvalörer, vilket vi samlare givetvis är tacksamma för. Den isländska kronan stod i genomsnitt under 1988 i 14 öre i svenska pengar mot 16,5 öre 1987, varför en svensk samlare fick lika många och lika vackra små konstverk 1988 för 52 kr som för 90 kr föregående år.

Varianten av
25 kr All-
tingshuset

I förra rapporten nämnde vi två märken, som vi bad alla att titta på i sina samlingar. Det ena av dem var Facit 311, det fina märket med Alltingshuset utgivet 1952 i valören 25 kr. Frågan gällde här, om den variant, som var avbildad på s. 5 i rapport 73, och som bestod i ramlinjer som sköt upp över den övre vågräta ramen - särskilt märkbart i övre högra hörnet - fanns i flera exemplar, så att den kunde antagas vara en bestående variant och inte ett tillfälligt fel i tryckningen.

Här har vi fått ett napp, ty Helge Jonhammar rapporterar att han har ett stämplat Alltingshus-märke med exakt det utseende som avbildningen i rapporten visade.

Detta gör att vi vill gå vidare. Som alla vet genom katalogerna är en variant inte helt utredd, förrän man vet var den sitter i arket och om den finns i alla ark. Vi känner oss ganska övertygade om att det bland våra medlemmar finns en eller flera, som har ett eller flera ark av detta fina märke. Vi vädjar till dessa att, om de inte ännu gjort det, syna arken och ge oss uppgift om positionen av varianten. (Om dessa ark är försedda med plåt-nummer eller dylikt - vilket vi inte vet - vill vi också ha reda på beteckningen på ark som innehåller varianten eller inte innehåller den.) Vi är tacksamma även för negativa besked, eftersom dessa skulle visa att varianten inte finns i alla ark! Skriv till sekreteraren (Hanner).

Christian X
40 aur blå

Det andra märket vi bad alla titta på, var Christian X 40 aur blå (Facit 140). Här gällde frågan om någon hade ett märke avstämplat under tiden 18/4 - 24/11 1921. Liksom betr. Alltingshuset har vi fått svar från flera medlemmar, att de undersökt

sina märken, men i detta fall har alla svaren varit negativa - ingen avstämpling från den angivna tiden har inrapporterats. Orla Nielsen meddelar att han har ett antal ex. av märket, men de som har läsbar stämpel var alla daterade 1923. Flera rapportörer påpekar, att avstämplingar med tydliga datum på detta märke är sällsynta.

Vi tackar alla som undersökt och speciellt de som rapporterat. Har Du inte ännu undersökt Dina 40 aur blå, gör det nu!

Att göra
grönt till
blått - en
gammal konst

I förra rapporten varnade vi för falska 5 aur blå (Facit 23), som "tillverkats" genom behandling av 5 aur grön (F. 24).

Arno Debo meddelar nu, att förfalskningar av 5 aur blå, gjorda genom behandling av 5 aur grön, varit kända för honom i 25 år. Detta gäller båda tandningarna, dvs. även F. 9 gjorda av F. 10. Kemiskt är färgförändringen lätt att utföra säger Arno Debo, själv bl.a. kemist till professionen.

Vi kan påpeka, att en sådan falsk F. 9 är svårare att avslöja än en på motsvarande sätt tillverkad F. 23, eftersom man i detta fall inte har den klara olikhet i tandningen, som finns mellan F. 23 och F. 24. Dock torde det finnas en nyansskillnad gentemot äkta F. 9, vilken väl bäst borde framträda under kvartslampa.

Arno Debo nämner som en intressant tysk parallell förfalskningar utgående från det gröna 5 Pfg. Germania Reichspost, utgivet 1900. Eftersom ett enda ark på försök trycktes i blå färg, är märket i blått en stor raritet och förfalskningsförsök har gjorts. Dessa försök bygger på en väsentligt mera lönande idé än de i förra rapporten av Bernhard Beskow nämnda förvandlingarna av 5 öre Oskar II grön till blå, en färg som aldrig använts på den valören, ens i provtrycken.

1988 års
kilovara

Traditionsenligt brukar vi ju ha en kort rapport om resultatet av en eller flera undersökningar av kvartskilon av årets kilovara. Förra året (rapport 70) fick vi in rapport om sammanlagt 4 paket, öppnade av Folmer Østergaard och Stellan Asklund. Folmer finns ju nu ej mer ibland oss, och Stellan har svikit oss i år. Däremot har i svenska tidskriften Nordisk Filатели införts en rapport uppställd på samma sätt som Stellas men gjord av en Ivan Hansson i Varberg, inte medlem av vår förening. Vi tillåter oss låna denna för följande sammandrag och jämförelser. I 1988 års kilovara tycks klippen främst härröra sig från 1982.

Antal märken, hela	1.402
(dessutom trasiga)	(35)
Äldsta märke	Facit 509, Europa 1973, 25 kr
Nyaste märke	Facit 638, Fiskindustri 1983, 13 kr
Märke med högsta katalogvärde	Facit 609, Målning 1981, 50 kr
Antal märken härav	42
Största antal märken av en sort	Facit 608, Teleförbindelse 1981, 5 kr
Antal märken härav	228
Totalt katalogvärde enl. Facit 1989	9.227 kr

De ovannämnda 4 paketen år 1987 hade ett genomsnittligt värde enl. Facit 1988 (som hade i stort sett samma priser) av 10.700 kr och hade i genomsnitt 1.280 hela märken. Vanligaste märket i 1987 års paket var samma som 1988 års, alltså Facit 608. I

genomsnitt fanns det då 286 st. av detta märke i paketen. Märket står i Facit prissatt stämplat i 8 kr, ett numera klart orimligt pris, som väl snarare borde vara högst 2 kr. Även Facit 609 torde som stämplat ha ett värde långt under Facit-priset 50 kr.

Nytt om datum-
fyrblock

Eftersom det inte utgivits några nya isländska frimärken tryckta på franska postverkets tryckeri sedan 1985, har det varit ont om nya uppgifter om datumfyrblocken. Efter hand kommer emellertid fram nya datum för redan kända tryck och då och då en helt ny tryckupplaga av ett tidigare utgivet märke.

Vi tackar Sveinbjörn Blöndal för ett antal uppgifter om sådana saker, som han nyligen sänt oss. Intressantast är att märket Facit 619, 500 aurar Katt, kommit i ett nytryck i oktober 1986. Detta tryck får också betecknas som en ny "nyans". Medan färgen på den ursprungliga, 1982 års, upplagan är klart svart, har 1986 års tryck en mycket ljusare färg, som snarare kan betecknas som grå. Dessutom är 1982 års kattor tryckta på fluorescerande papper (liksom Facit 617 och 618, som ingår i samma serie), medan de 1986 har ett papper, som inte är fluorescerande.

Med rapport 58 (1984) följde som bilaga en fullständig lista på alla då kända "fyrblocks dagar". Senare har vi i olika rapporter anmält kompletteringar till denna lista. Det kan därför nu vara lämpligt att ge en sammanfattning av alla dessa tillägg. De nyheter Sveinbjörn nu meddelat (i ett fall - det nya datumet för F. 674 - kommer uppgiften från Sigurdur Þormar), och som alltså inte tidigare anmälts i Rapport, är understrukna.

Facit nr	Valör kr/aur	Tryck- upplaga, "nyans"	Tryckdatum
587	10	3 b	1.3.82
601	190		9.10.80
605	100	2	23.2.84, 24.2.84, 28.2.84, 29.2.84
		3	<u>17.6.87</u> , 18.6.87, 19.6.87, <u>22.6.87</u> , <u>23.6.87</u>
610	200		30.9.81
613	20		1.2.82
619	500	2 b	<u>15.10.86</u> , <u>16.10.86</u> , <u>17.10.86</u>
663	650		6.9.84, 7.9.84, 10.9.84
664	750		30.8.84, 31.8.84, 3.9.84, 4.9.84
673	700		9.7.85, 10.7.85
674	800	1	11.7.85, 12.7.85
		2	16.10.85, <u>17.10.85</u> , 18.10.85
675	900		17.7.85, <u>18.7.85</u>
676	1300		5.8.85, 6.8.85
677	3000		17.7.85, 18.7.85

("Nyans b" betecknar icke fluorescerande papper)

Observera att för märkena F. 587-619 ovanstående lista bara upp-
tar ytterligare datum utöver vad som ingick i 1984 års lista,
medan för F. 663-677, som inte fanns med i 1984 års lista, alla
hittills till oss anmälda datum är angivna ovan.

De medlemmar, som är intresserade av detta område men saknar
bilagan till rapport 58, i allmänhet därför att de kommit in i
föreningen efter 1984, kan få denna genom att skriva till sekre-
teraren (Hanner). Bor Du i Sverige, skicka då med ett frankerat
svarskuvert.

Stölden hos
Ingvar Jacobsen

I rapport 72 nämnde vi inbrottet hos vår medlem Ingvar Jacobsen i Tórshavn på nyårsnatten 1987/88 för att hålla er underrättade om att stulet värdefullt material från Färöarna och Island kunde finnas i omlopp och därigenom i någon mån bidra till efterspaningarna.

Vi har nu fått brev från Ingvar Jacobsen som bett oss meddela följande. Det stulna bestod av 12 album, varav 6 innehöll Island (bl.a. en värdefull I GILDI-samling) och 6 Färöarna med huvudsakligen "klassiskt" innehåll (provisorier 1919 och 1940-41, gamla brev etc.). Det rörde sig om hans bästa samlingar, som många gånger varit utställda.

Kort efter stölden återfanns ett av albumen ute på marken. Senare påträffades också utomhus material från ytterligare cirka 6 album. Detta hade legat ute lång tid, var tillfruset och delvis förstört. Slutligen har han med posten mottagit två brev med lösa frimärken, vilket han räknar med skulle vara resten. Han kan nu inte ange något som saknat, men "kvaliteten är blandad".

Vi glädjer oss åt att veta att materialet återkommit men beklagar de skador som dyrgriparna tydligen lidit.

Ön på polcirkeln

Inspirerade av ett reportage i den trevliga tidskriften "Iceland Review" skall vi berätta litet om en verkligt avsides belägen plats och postplats i Island, ön Grímsey. Denna ö, som ligger 40 km norr om isländska fastlandets nordkust, är Islands nordligaste bebodda plats. Ön är bara 5½ km lång och 2½ km bred. Den skärs i sin norra del av polcirkeln. Att ön har ett hårt klimat här uppe i Norra Ishavet är inte att förvåna sig över, utsatt för väder och vind från alla håll som den är.

Grímsey är sedan gammalt bebyggd men någon större befolkning har aldrig kunnat livnära sig där - på lantbruk (kreatur), fiske, fågeljakt och fågeläggsplöckning (våldiga skaror av sjöfågel befolkar öns klippor). Nuvarande befolkning är 112 personer men för 40 år sedan var den bara hälften så stor.

Före 1931 var Grímsey mycket isolerad från omvärlden. Man hade inte telefon och postbåten lade till vid ön 2 gånger om året, i juni och september. Dåliga år kunde det bli riktig hungersnöd på ön. Men moderna tider har medfört ändrade förhållanden. Telefon fick man 1931, flygplats omkring 1960 - numera med regelbunden flygtrafik - och en mycket förbättrad hamn omkring 1970. Enligt reportaget är öns enda väg 3 km lång, men ändå finns det 10 personbilar på ön och ett dussin traktorer. Givetvis betydde fiskeflottans motorisering mycket för kontakterna utåt, eftersom den gjorde det lättare att vid behov nå kontakt med fastlandet, redan före flygets tid.

Så till postförhållandena, och nu lämnar vi tidskriftens reportage. Sedan 1899 har Grímsey haft ett brevsamlingsställe. Att vara föreståndare för denna, alltså bréfhirdingaman, var naturligtvis, här som på andra platser, ett extrauppdrag, i äldre tider ersatt av postverket med några tiotal krónur per år, men i fallet Grímsey tycks det också förr ha varit ett säsongarbete i klass med julgransförsäljarens men med två säsonger per år: några dagar i juni och några i september. Avtryck av de stämplat, som använts på Grímsey, är sällsynta och dyra. Först fick man en kronstämpel, typ C2, som bara användes några år till 1903, då

man fick nummerstämpel 63. Från 1930 till 1970-talet har man haft två olika brostämplat, Bla och B8e.

Och så kommer vi till den stämpel, som finns avbildad i marginalen. Den är den ena av de två, som vi i nya klassificeringssystemet betecknat som "bildstämplat" med bokstaven P för "pictorial". (Bilder finns ju ofta i minnes- och FDC-stämplat, men P-stämplatarna är avsedda för dagligt bruk.) Som synes har Grímseys stämpel en karta över ön med Polcirkeln inlagd som en streckad linje. Eftersom bilagan till rapport 66 också hade Grímsey som exempel på P-stämpel kan det nu vara skäl att även visa den andra av de två: Geysir í Haukadal med bild av Stora Geysir i sprut. Geysir-stämplatn har givetvis tillkommit i turistpropagandans tjänst, men detta kan knappast ha varit tanken med Grímseys stämpel, då Grímsey inte är något turistmål.

Slutligen skall nämnas att ön varit berömd för sina goda schackspelare. Islänningarna är ju mera än de flesta folk intresserade av schackspelet, men på Grímsey spelade man schack i varje stuga. I och med att isoleringen numera brutits och framförallt TV fått sitt genombrott, tycks dock schackmanin på Grímsey ha dämpats till mera normala isländska mått.

Nummerstämpel
250 lokaliserad

I förra rapporten aviserade vi att vi skulle återkomma med närmare uppgifter om en nyupptäckt betr. nummerstämpel 250.

Som vi tidigare rapporterat (i bilagan till rapport 68) finns det tre nummerstämplat, för vilka det hittills inte lyckats att klara ut var de använts. Det är nr 245, 247 (uppgiften i Facit är fel, se nämnda bilaga) och 250.

Nu ser det emellertid ut som om gåtan med 250 skulle ha blivit löst. Detta har skett genom ett objekt (nr 831) i första "Folmer-Østergaard-auktionen". Det utgörs av ett paketadresskort (fylgibrjef) för ett paket avsänt från Reykjavík den 11/2 1930 med adress Hólmavík, som ligger i Strandasýsla på Islands nordkust. Detta kort bär på baksidan som ankomststämpel nummerstämpel 250! Att kortet är från 1930 framgår också av att frankeringen innehåller alltingsmärken, som bara var giltiga det året.

(Förminskad
avbildning
på s. 10)

Åran av upptäckten går till Ebbe Eldrup och Torben Jensen, som har hand om försäljningen av Folmers samling och som noterat upptäckten i auktionskatalogen. Att Folmer, som var intensivt intresserad av arbetet med stämpelkatalogiseringen, inte kom att själv upptäcka att han hade lösningen till en av gåtorna i sin samling, beror väl på att han sedan länge haft detta objekt monterat och då naturligtvis med adressidan synlig.

Hólmavík var sedan 1914 postexpedition och som sådan försedd med en riktig datumstämpel typ B2c1, vilken är känd använd till fram på 1960-talet. Är det då möjligt, att Hólmavík 1930 haft nummerstämpel 250? Jo, om datumstämplatn gått sönder, kunde - liksom i andra fall - en nummerstämpel ha sänts över för tillfällig användning. Stämpel 250 var högsta numret i den serie av stämplat 231-250 som kom till Reykjavík i februari 1929, och det var gammal praxis att högsta inneliggande nummer användes för sådana ändamål (jfr nummerstämpel 200, utsänd redan 1903). Om behov av en ersättningsstämpel i Hólmavík uppstod 1929, skulle just nr 250 ha skickats dit.

Men Hól mavíks stämpelhistoria tycks innehålla ett ytterligare element som förbryllar. Det är nämligen ganska säkert att Hól mavík också använt nummerstämpel 246, och denna stämpel fanns kvar i Hól mavík 1948. Det året besvarade man en rundfråga om stämplor från Frímerkjasalan med att meddela att man använde datumstämpel men också hade nr 246 inneliggande.

Kanske är följande rekonstruktion den rimliga: I Hól mavík gick B-stämpeln sönder 1929, och man fick nr-stämpel 250. Efter något eller några år blev även denna trasig (hade man en postmästare med sådan kraft i armen, att han slog sönder den ena stämpeln efter den andra?) och man fick 246, känd använd åtminstone till 1947. Först därefter lagades B-stämpeln och togs åter i bruk. Det vore intressant att höra om någon stämpelsamlare har objekt som inte stämmer med detta försök till historieskrivning.

Prickar på block
- gravörens
svåra uppgift

Som köpare och användare av moderna frimärken ägnar de flesta inte stor tanke åt allt det arbete, som lagts ned på deras framställning. Det kan dock ibland vara anledning att titta litet närmare på detta område.

Den polsk-svenske gravören Czeslaw Slania, som har graverat frimärken för många olika postverk, har också graverat några av Islands frimärken och block. I tidskriften Nordisk Filateli har han kommenterat en del av dessa. Läs här vad han skriver om några av dem (Facit 653 resp. 697+709) och tag sedan fram förstöringsglas och studera blocken, om Du har dem.

" Det block, som jag utförde i samband med NORDIA 84 var synnerligen påfrestande. Blocket visar Abraham Ortelius karta över Norden 1570. Större delen av kartbilden visar vatten och jag ville ge detta en färgton i stället för helvitt. Det betydde att jag måste gravera tusen sinom tusen mikroskopiskt små prickar, alla lika grunt graverade. Jag har aldrig någonsin haft så ont i ögonen av mitt arbete som de två månader jag ägnade åt NORDIA-blocket."

" Även de två blocken till Frimärkets Dag 1986 resp. 1987 var påfrestande. Det gällde framförallt molnen. Svårigheten låg kanske främst i att inte få bakgrunden i blocken för kraftig. Hos förlagan har tecknaren nämligen fått en väldigt fin effekt av kontrasten mellan den relativt färgsvaga bakgrunden med himmel och moln och den med briljans utförda förgrunden. Även här fick jag pricka in tusentals små, små prickar och även här tog arbetet två månader för varje block."

Slania har f.ö. gjort en lustig kommentar till två av de märken han graverade till Färöarnas första frimärksserie 1975. Det gäller valörerna 70 och 200 oyru med bild från Sandoy, ett motiv han fann mycket tacksamt. "Men just himlen med dess moln har jag hämtat från Sverige. De passade bättre", säger Slania.

En rättelse om
ordet sími

I rapport 72 tog sig er sekreterare friheten att göra en liten språklig utveckling genom att i anslutning till årets Europamärken, som illustrerade teleteknik, kommentera det isländska ordet "sími" för telefon och telegraf. Bl.a. sades: "Om vi inte är fel underrättade kom genom en tävling fram förslaget att använda sími, ett då nästan bortlagt gammalt ord med betydelsen lång tråd." Vi var fel underrättade (eller gjorde en sammanblandning med ett annat isländskt ord, som framkommit genom en

tävling). Har man bland sina läsare isländska ordbokens redaktör Jón Adalsteinn Jónsson, kan man emellertid räkna med att få sakerna tillrättalagda.

Jón Adalsteinn meddelar oss att det var en läroverkslärare, som i slutet på 1800-talet lanserade ordet sími för telegraf, byggande på fornisländska ordet síma = tråd. Genom att ändra ordet från femininum till maskulinum fick han det mera lämpat för sammansättningar och böjningar. Ytterligare exempel på hur man i modern isländska kan ersätta främmande ord med inhemska element visas av följande exempel i Jón Adalsteinns brev: telefon = talsími, telefonera = talsíma, telegraf = ritsími. (Att isl. rita betyder skriva kan er ritari = sekreterare tillägga.)

430 Reykjavik

Fylgibrjef

Fjermæð _____ böggull

Verð _____

Póstkrifa _____

Sigurjón Sigurðsson

Kóksali

Hólmavík

Vigt _____
grm. _____

2500g

Gyðublað nr. 11

6000	176
6500	180
7000	190
7500	200
8000	210
8500	220
9000	230
9500	240
10000	250

Alþingis-
 þing
 haldur eftir. — (A fr.
 lina frimarku, en
 má sendandi láta)
 Afskráðingd. 2
 Breytur 100 kr., minst

Ólafur Bergman Erlingsson

Box 1432

Rv

Sendandi: _____

Kvittun viðtakanda.

Hins vegar skráða sendingu hefi jeg meðtekið.

p. _____ 192

Komustimpill

mjt